

є сукупністю дій пошукового характеру, що ведуть до відкриття невідомих фактів, теоретичних знань і способів діяльності.

Література

1. Бондар А.Д. Лабораторні і практичні роботи у вищій школі / А. Д. Бондар, Л. А. Ранська. – К. : Вища школа, 1997. – 78 с.
2. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології : Навч. посіб. / А. С. Нісімчук, О. С. Падалка, О. Т. Шпак – К. : Просвіта, 2000. – 368 с.
3. Павленко А.І. Експериментальні навчальні задачі: проблеми теорії і практики. Теорія та методика вивчення природничо-математичних і технічних дисциплін : Зб. наук.-мет. праць РДГУ / А. І. Павленко, О. В. Сергєєв, В. І. Тищук. – 1999. – Вип.1. – С. 50–58.
4. Петренко В.В. Лабораторні заняття як організаційна форма експериментальної підготовки студентів-першокурсників біологічного факультету / В. В. Петренко // Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки. – 2008. – № 1. – С. 208–211.

РОЛЬ МОТИВАЦІЇ В СУЧАСНІЙ МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ХІМІЇ

Космачова А.М. (м. Миколаїв)

На сьогоднішній день, ми говоримо про зміну методів у викладанні тієї чи іншої дисципліни в зв'язку з тим, що змінюється покоління учнів, їх мислення, сприйняття, розуміння того, що вони роблять і для чого саме.

Виходячи з аналізу якості та рівня знань учнів виникає потреба в нових підходах і методах навчання, які придуть на допомогу стандартним методам. Вони повинні підняти рівень зацікавленості учнів у сприйнятті знань. Ось чому в сучасних методах навчання перша увага зосереджується на зацікавленні, вияву інтересу учнів до сприйняття нових знань.

"Хочеш пізнати що-небудь – поринь в це з головою "

Пауло Коельо

Мова про учнів не є випадковою, оскільки в середній школі вчителі не мають права загубити інтерес дітей до науки. А переходячи до вищої школи викладачі повинні продовжувати прививати зацікавленість та інтерес до науки, пояснюючи навіть це потрібно тим, хто вчиться. Щоб не було причин втрати інтересу – навчально-виховний процес потрібно організувати оптимально. Не виховувати, а створювати умови для виховання, не вчити, а створювати умови в яких він вчиться. Очевидно, що організація таких умов навчання тісно пов'язана з розвитком відповідної мотивації. Останнім часом у методиці викладання хімії на формування мотивації звертають дедалі більше уваги. Будь-яка діяльність, включаючи навчально-пізнавальну, стимулюється мотивами, заснована на потребах. Проблема мотивації зводиться, по суті, до перетворення потреб на мотиви, до формування пізнавального інтересу – провідного мотиву в навчанні [3].

"Если ты будешь любознательным, то будешь много знающим"

Сократ

Метою мотивації – є сфокусувати увагу студентів на проблемі й викликати інтерес до обговорюваної теми. Мотивація є своєрідною психологічною паузою, яка дає можливість студентам насамперед усвідомити, що вони зараз почнуть вивчати інший (після попереднього заняття) предмет, що перед ними інший викладач і зовсім інші завдання. Суб'єкт навчання має бути налаштова-

ний на ефективний процес пізнання, мати в ньому особисту, власну зацікавленість. Усвідомлювати, що й навіщо він зараз робитиме. Без виникнення цих внутрішніх підвалин: мотивації студентів і мотивації навчальної діяльності – не може бути ефективного пізнання. З цією метою можуть бути використані прийоми, що створюють проблемні ситуації, викликають у дітей здивування, подив, інтерес до змісту знань та процесу їх отримання, підкреслюють парадоксальність явищ та подій [4].

На ряду створення нових стратегій у педагогічній діяльності (спрямування навчально-виховного процесу на формування духовного світу особистості, розкриття потенційних можливостей та здібностей студента, прояв його творчості) запроваджуються нові педагогічні технології, які спрямовані на розвиток творчих сил, здібностей та нахилів особистості. Головне – розкрити комунікативні уміння та навички, що дуже важливо для студентів першого курсу, встановити емоційний контакт між учасниками процесу, забезпечити виховне завдання, навчити працювати в команді.

Основними видами навчальних занять з хімії у вищій школі є: лекції різних видів (проблемна лекція-бесіда, діалогічна лекція з елементами проблемної і пошукової роботи, лекція-дискусія з елементами проблемної і пошукової роботи, лекція-рольова гра, лекція-презентація, брейн-ринг, прес-конференція); семінарські; лабораторні та практичні заняття.

Мотивацією до кожного з цих видів занять може бути створення проблемного запитання і завдання. Наприклад, цікава проблемна ситуація створюється під час розгляду за періодичною таблицею таких хімічних елементів, як нітроген, оксисен, фтор, на зовнішньому шарі яких міститься відповідно 5, 6 і 7 електронів. Проте студентам відомо, що вони такої валентності не виявляють. Так створюється умова для колективного вирішення проблеми [1].

Быть может, эти электроны –
 Миры, где пять материков,
 Искусства, знания, войны, троны
 И память сорока веков.
 Еще, быть может, каждый атом –
 Вселенная, где сто планет;
 Там все, что здесь, в объеме сжатом,
 Но также то, чего здесь нет.

Валерий Брюсов

Використання методу "асоціативне гронування". Проводиться бліц-опитування, яке формується у вигляді "грона". На початку вивчення теми "грона росте", або для перевірки засвоєння знань з метою корекції.

Система "Поміч". Використовується під час використання наукового тексту, заслуховування реферативних та лекційних повідомлень:

+	-	?	!
це я знаю	це для мене нове	це слід дослідити	є ідея

Також можна використовувати і "хімічні розваги": головоломки, кросворди, чайнворди, гра "не помилися", "навчальна конференція" [2].

Використовуючи різні методи на заняттях з хімії ми підвищуємо не тільки рівень знань, але й спонукаємо до творчого та логічного мислення. Як кажуть видатні педагоги: "Чим більше будуть задіяні різні органи сприйняття, тим краще буде засвоєний новий матеріал".

Література

1. Цікава хімія для вчителів і учнів / Л.О. Слета, Т.М. Гранкіна, Ю.В. Холін.– Х: Видав. гр. «Основа», 2003.–96с.
2. Позакласна хімія: 7 кращих вечорів / О.М. Груба, Н.М. Плоскань, Г.В. Куртач. – Х: Видав. гр. «Основа», 2003.–80с.

3. Методика преподавания химии / Н.Н. Буринская. – К.: Высшая школа.–1987
4. Складові творчості / Богданова А., Борисов С. // Завуч.–2001.–№6.–с. 2-5.

ВИХОВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У СТУДЕНТСЬКОМУ САМОВРЯДУВАННІ

Кращенко Ю.П. (м. Полтава)

Роль і значення виховання лідерських якостей студентів вищих педагогічних навчальних закладів для майбутньої учительської діяльності важко переоцінити. Особливо в умовах, коли сучасний учитель має бути для учня лідером, вести за собою, бути прикладом для наслідування. Уважаємо, що студентське самоврядування — один із найважливіших принципів організації цілісного навчально-виховного процесу вищого педагогічного навчального закладу, фактор, умова і засіб професійного становлення учителя-лідера та вихователя ХХІ століття.

Вітчизняні і зарубіжні педагоги минулого Д. Дьюї, О. Залужний, О. Лозинський, А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинський, С. Шацький досліджували процеси розвитку педагогічного колективу та виховання лідерів. Ряд дослідників (Н. Белякова, В. Каширін, Є. Лук'яничков, О. Маковський, Н. Мараховська, О. Романовський, О. Скрипніков) розглядали необхідність формування лідерських якостей майбутніх учителів у процесі навчання. Учена Н. Семченко досліджувала розвиток лідерських якостей майбутніх учителів у позааудиторній діяльності, А. Лутошкін, Р. Охрімчук, Т. Хацкевич — у громадській діяльності. Питання лідерської ролі вчителя вивчали також І. Іванов, Ю. Гільбух, О. Киричук, Я. Коломийський, К. Кларк, А. Болдвін, Л. Темен, Д. Кетена.

В. Сухомлинський вважав, що лідерські якості необхідно цілеспрямовано виховувати в кожній молодій людині. Видатний педагог уважав, що кожна особистість повинна вмісти залежно від специфіки ситуації виконувати функції і керівника-лідера, і підлегло, усвідомлено підкорюючись наказам іншої особи. Причому видатний педагог нагадував, що «підпорядкованість і керівництво поза активної діяльності... неможливі», що ефективне виховання лідерських якостей відбувається тільки в процесі діяльності, котра має «яскраво виражений суспільний, громадянський зміст».

Щоб стати лідером для інших, треба, передусім, стати лідером власної долі. «Перш, ніж керувати іншими, людині потрібно навчитися керувати собою, змушувати себе робити те, що наказує власне сумління... У товаристві спільної боротьби людина пізнає іншу людину, у неї народжується найважливіша духовна потреба — потреба в іншій людині, в її підтримці, в тому, щоб допомогти їй» [1, с. 602] — стверджував В. Сухомлинський.

У своїх працях видатний полтавський просвітитель А. Макаренко розкрив педагогічні прийоми, які дозволяють вихователю закріпити свій авторитет як неформального лідера. Вихователь може сприяти встановленню гарної дисципліни у колективі вихованців за умови, що він сам буде зразком для дітей у пунктуальності та дисциплінованості. А. Макаренко вважав, що кожен педагог-почтаківець може стати справжнім майстром педагогічної праці, авторитетним лідером для дітей. Але для цього він повинен сумлінно працювати над вдосконаленням своєї особистості, постійно підвищувати професійну кваліфікацію, цілеспрямовано розвивати у себе здібності ефективно впливати на дитячий колектив і кожного вихованця окремо.

Унікальністю вирізняється досвід організації самоврядування у закладах, очолюваних А. Макаренком [2].

Вивчення сучасного досвіду студентського самоврядування і аналіз нау-